

SLUTRAPPORT SAMARBETSPROJEKTET
"TEMPELLEDEN"

LÖGDEÄLVEN

Lögdeälven (Lögde älv) är en skogsälv i Västerbottens län med en längd på cirka 200 km. Älven har sina källflöden i det höglänta skogs- och våtmarksområdet Stöttingfjället i södra Lappland. Lögdeälvens avrinningsområde har en area på 1 610 km². Lögdeälven rinner ut i Bottenhavet vid Rundvik i Nordmalings kommun. Älvens dalgång uppvisar en stor rikedom av landformer, vilka demonstrerar en älvs utveckling efter den senaste istiden. Bland de sevärda formerna kan nämnas själva älvravinen, som på vissa håll är 60 meter djup, samt älvens tidvis mycket slingrade meanderlopp. Ett flertal så kallade ogar, eller korvsjöar, förekommer i anslutning till älvfåran. Älven är endast måttligt påverkad av mänsklig aktivitet. Vattenflödet är oreglerat, och hela älven, inklusive flertalet biflöden, ingår i Natura 2000.

Älvdalens spännande geologi har länge attraherat forskare. Utdrag ur studien "Nedre Lögdeälven: Geomorfologi och processer", Mauno Lassila 2004: "När det gäller mäktig topografi och rik formvärld står Lögdeälven i särklass bland landets skogsälvar. Lögdeälvens meandersystem är i förhållande till avrinningsområdets storlek mycket omfattande och uppvisar dessutom en snabb förändring av meandermönstret. Dessutom finns en rik och mäktig ravinterräng längs större delen av älven. Lögdeälven har också en djup dalgång med slutna dalsidor, vilket är unikt."

Större och mindre återställningsåtgärder i älvens reproduktionsflöden efter flottning, avverkning och vägbyggen pågår löpande. EU-kommissionen har beviljat drygt 4 miljoner euro till naturvårdsprojektet ReMiBar. Syftet är att minska antalet vandringshinder.

BAKGRUND

Idén till projektet föddes i samband med planerna på ett buddisttempel i Fredrika. Under sitt arbete längs Lögdeälven kom projektledaren för URnäraprojektet "Utveckling i Lögdeälvsdalen" Stig Wahlberg i kontakt med naturgeografen Jan Åberg och tillsammans arbetade de fram ansökan för det genomförda Lonaprojektet "Naturguide för Lögdeälvens Tempelled". (mer om det nedan).

I maj 2012 beviljade Leader URnära och Leader Lapplands respektive LAG-grupper samarbetsprojektet "Tempelleden". Och så var ett nytt samarbete fött.

De vattensystem som berörs av projektet är Ängesån (del av Torne- och Kalix älvsystem), Råneälven, Varjisån (del av Piteälven), Lögdeälven och Sävarån. Åtgärderna nämnda ovan innebär rimligen allt bättre förutsättningar för det för dalen viktiga fisket, en allt populärare rekreationsform.

Älven gynnas också av andra projekt som syftar till återställande av vattenmiljöer

TEMPELLEDEN

Efterfrågan växer på vandringar med teman som personlighetsutveckling och andra former av inre förkovran genom exempelvis samtal mellan människor med olika erfarenhetsbakgrund och skilda livsåskådningar, vandringar som kan klassas som "spiritual hiking"/"hiking for the soul"/"tankevandring" (så som vi gärna tänker oss vår tempelvandring), begrepp besläktade med men med bredare innebörd än t ex pilgrimsvandring som ofta som mål har platser viktiga inom respektive vandrares egen religion.

Tempelleden är den sedan länge existerande niomilaleden från Lögdeälvens mynning i Bottenviken i Nordmalings kommun till Ormaggan i Bjurholms kommun genom projektet förlängd till tempelberget i Fredrika. Från Ormaggan följer Tempelleden existerande skogsbilvägar med anknytning till ledslingor och kulturspår genom Käringbergets Ekopark. Den följer Viskaterrängens led/bana vilkens ansvariga välkomnar sambruket och löper därefter genom Fredrika samhälle till tempelberget.

Fridfull och uppseendeväckande natur längs Lögdeälven och Viskasjön:

Tempelleden

Tempelleden sträcker sig längs Lögdeälven och Viskasjön från Bottenhavet vid Nordmaling till Tempelberget i Fredrika.

Leden är ca 12 mil lång med 9 st övernattningsstugor och 24 st vindskydd (år 2014).

Omgivningarna kring Tempelleden bjuder på unik natur för alla sinnen, med vatten, skog och storslagna jordformationer som främsta element.

Mer än 100 platser längs leden finns beskrivna i en naturguide som kan läsas i telefoner och surfplattor.

Naturguiden, en ledkarta och annan matnyttig information kan nås via:
<http://tempelleden.se/>

Projektets genomförande

Samverkansprojektet godkändes av LAG-grupperna (Leader URnära och Leader Lappland) i maj 2012 och av Länsstyrelsen i juni 2013. Förseningen innebar anpassning av projektinnehållet med bevarande av huvudmålsättningen:

Förverkliga Tempelleden

- 1 genom att anlägga dess återstående del från Ormaggan till tempelberget
- 2 skylta hela dess längd från kusten till tempelberget.
- 3 fastlägga ansvar för fortlöpande underhåll

1 Anläggning av återstående del, Ormaggan till tempelberget

En tillmötesgående attityd till projektet, extra påtagligt hos aktörer inom just området Ormaggan – tempelberget med Fredrika som nav har gynnat förverkligandet av huvudmålsättningens första punkt.

2015 års version av vandringskartan förlängs en mil till Tempelberget i Fredrika

Samråd har genomförts främst med representanter för Karingbergets Ekopark (Sveaskog), Åsele kommunledning, SCA, ansvariga för ledsträckan "Viskaterrängen" och den lokala turistnäringsen.

2 Skyltning

Märkningen sträckan Ormaggan-tempelberget, dvs förlängningen från den redan existerande leden längs Lögdeälven, är märkt med fullstora skyltar på stolpar delade med andra aktörer. Sträckan mynningen – Ormaggan, dvs där Tempelleden sammanfaller med den "gamla" leden kallad Lögdeälvsleden och Lögdeälvens Vildmarksled, är märkningen diskret (skyltar på 10 x 10 cm) för att inte överskugga ledsträckans ursprungliga identitet. Märkningen kompletteras av 12 naturinformationsskyltar på anslagstavlor framtagna för ändamålet och utplacerade längs leden. Naturinfoskyltarna visar ledens sträckning i anslutning till respektive skylt. Den digitala naturguiden till

vilken skyltarna hänvisar visar - förutom rikedomens naturinfo - hela Tempelledens sträckning.

Exempel på skyltning sträckan Ormaggan – Tempelberget

3 Fortlöpande ansvar

Inom Nordmalings kommun är kommunen huvudman för leden.

Från Bjurholms kommungräns till Ormaggan: Leden har skötts bra kontinuerligt sedan tillkomsten på 90-talet. Kommunen har lyft frågan att involvera fler aktörer i leden och dess skötsel för att ytterligare stärka dess bas.

Sträckan Ormaggan–Käringberget: Genom Käringbegets Ekopark följer leden skogsbilvägar med av Ekoparken underhållna anslutande ledslingor och "kulturspår". Viskaterrängens bana/led underhålls inom överskådlig framtid av terränglöpningsstävlingen "Viskaterrängens" ansvariga. Från Viskaterrängens bana fortsätter leden genom Fredrika samhälle till tempelberget.

Avvikelser från ledens ursprungligen planerade dragning pga en oväntad avverkning till redan vandringsbara och mindre underhållskrävande avsnitt och öppnandet av Viskaterrängen för Tempelleden frigjorde medel. Det öppnade för åtgärder med lanseringseffekter som skapandet av filmen "Tempelledens natur från ovan" och framtagandet av timrade byggsatser till multifunktionella altaner lämpade för möten och som plattformar/fiskebryggor (tillgängliga för alla även personer som har funktionsnedsättning) att placera på lämpliga/vackra platser längs älven. Altanerna har formats i samråd med KCT (Kompetenscentrum för tillgänglighet). De tre byggsatserna fördelas med en per berörd kommun.

Tempelleden som turismkatalysator

Vad händer längs leden?

Utanför projektet "Utveckling i Lögdeälvsdalen", mer eller mindre inspirerade av det, byggs en stugby i Nygård vid älven och leden.

I byn Gamla Nordsjö några kilometer uppströms Nygård har byautvecklingsarbete funnit sin form och man satsar bla. på restaurering av en gammal kvarn som anknyts till Tempelleden.

I Norrfors ytterligare några kilometer uppströms överlever den välkända "Norrforsandan" och denna har tagit sig uttryck i rustande av Nya Norrforsgården som förutom bygdegård också är utflyktsmål, lokaliserad till Norrfors centrum men inom bekvämt räckhåll (några hundra meter) för Tempelledens vandrare. En bastu öppen för vandrare har byggts vid leden där älven vidgas till en inbjudande badplats.

Samverkan mellan de tre av Tempelleden berörda kommunerna inom besöksnäringens område manifesteras i tex Naturguide för Lögdeälvens Tempelled i vilkens finansiering de deltar enligt ovan.

Det växande medvetandet om gynnsamma effekter av samverkan/-nätverkande/paketering öppnar möjligheter för att berika älv- och äldalsupplevelsen med upplevelser tillhandahållna av andra aktörer inom regionen. Mat t ex är ett spännande område!

Standardhöjning av vandringsleder underlättas av samverkan mellan ledansvariga.

DOKUMENTATION

Den digitala och Lona-finansierade "Naturguide för Lögdeälvens Tempelled" beskriver förutom Lögdeälvsdalens naturområden mer än hundra naturobjekt längs leden. Naturguiden initierades av Leader URnära projektet "Utveckling i Lögdeälvsdalen" vars projektledare skrev ansökan tillsammans med naturguidens genomförare, naturgeografen Jan Åberg. Den finansierades förutom av länsstyrelsen av de tre berörda kommunerna (Nordmaling, Bjurholm och Åsele) och två av Lögdeälvens fiskevårdsområdesföreningar.

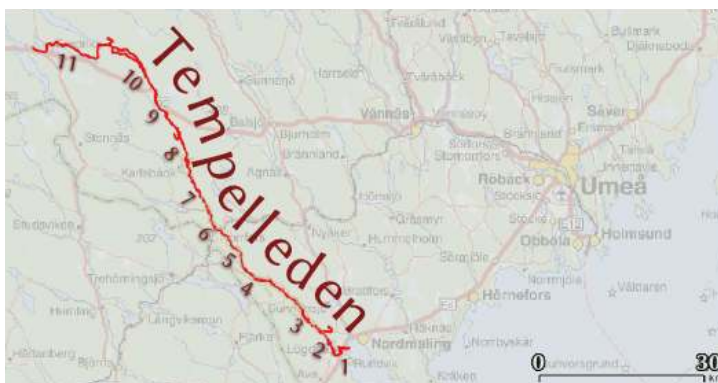

Bild ur Tempelledens naturguide som finns tillgänglig på www.tepelleden.se

Tempelleden finns på nätet på www.tempelleden.se och www.ideriket.nu. Filmerna "Tempelledens natur från ovan" och Idérikets film Tempelleden (sommarversionen) kan båda nås via <http://tempelleden.se/filmer/>. Filmen "Tempelledens natur från ovan" kan också nås via <http://youtu.be/GPotxWhVOR8>

Tempelleden som mötesplats (vision)

Ordet "tempel" hänför inte bara till det eventuella templet i Fredrika (tempelkaraktär finns där redan genom statyerna på tempelberget) utan också till kyrkorna. Två finns nära leden, en i Norrfors och en Fredrika och naturen själv tilldelas ibland epitetet tempel.

Mina (projektledare Stig Wahlberg) inledande kontakter med Svenska Kyrkan har bemötts utomordentligt väl. Inte minst på campus i Umeå är kyrkan engagerad i interreligiösa möten som ju blir allt viktigare i vår oroliga värld. Samtal med Umeåstudenter från andra delar av världen jag mött i samband med deras vandringar har aktualiserat tanken om leden som mötesplats. Som militär FN-observatör i Libanon (med 18 etniska grupper) under det sk inbördeskrigets första decennium fascinerades jag av hur betoning av det gemensamma mänskliga under religiösa påbyggnader kunde desarmera spända situationer. Världen behöver mötesplatser. Diskussionerna med Svenska Kyrkan m fl fortsätter.

Projektledarens vision av en mötesplats (ur romantext)

Ur Archibalds äventyr

Förklaring: Prästerna som nämns inledningsvis i utdraget nedan och vars hammare öppnat utrymmena i berget är ur ett folk som levt i sådana världar. Prästerna är tankefrihetens präster.

"Archibald vandrade genom välventilerade gångar ljusa som dagen och rymliga som avenyer i berget under Vindarnas Ås. Från åsen beredde berglandskapet ut sig i alla vädersträck och väldiga utrymmen stod till förfogande för expansion. Prästernas hammare hade öppnat och format och en armada av lastbilar hade forslat undan stenmassorna.

Nu kunde Archibald blicka in i salar lysande av stora religioners praktfulla symboler. Han lyssnade till bruset från trosutövares lovsång, en ständig bakgrundsklang i den akustiskt geniala miljön. Människor från världens alla hörn flanerade genom gallerian av helgedomar vars tjänare hälsade nyfikna och presenterade sin tro. I andra inbjudande salar bjöds besökarna naturvetenskapens senaste rön om universum och livets utveckling på jorden åskådliggjorda av världens främsta vetenskapsmän och konstnärer. Förstoringar av den mänskliga hjärnans inre lyste som en bländande vackra universa. I centrala salar avskalade alla symboler provade filosofer och präster och den som kände sig hågad inför fascinerade auditorier egna och andras teser i kontinuerliga andliga kraftmätningar.

Archibald nådde gallerians centrum där huvudvalvet vidgades till ett torg på vars arkitektoniska focus, en meterhög estrad, en ring präktiga fåtöljer tronade. Där möttes regelbundet religioners och filosofiers företrädare och dit kallades klokt folk oavsett ursprung och ställning var helst dom lokaliserats i världen för att samtala om Alltet och för att råda nationer och enskilda. Archibald hade vikt en av fåtöljerna för kategorin gamla bondkärringar. Via skärmar på torgets väggar deltog utvalda från alla världsdelar. Ofta blickade stormakters ledare ut över församlingen sida vid sida med expressivt utstyrda representanter för urbefolkningar.

Ovanför uthuggningarnas människomyller stod den karga bergsnaturen orörd. Träddungar hade fått fäste i sänkor och på hyllor och med fäste i skrevor och håligheter sköt martallars knotiga skepnader. Inom branta klippväggar stod små sjöars svarta vatten. I öster sträckte sig Bottenhavet till horisonten. Många sökte sig till stigarna här uppe. Lågmälda grupper satt runt eldar.

Det gamla brandbevakningstornet på Vindarnas Ås kröntes av en vit byggnad laddad med elektronik i syfte att genomsöka världen på vishet och klokhet och levnadskonst. Särskilda salar i berget härbärgerade satsningen. I samverkan med etablerade institutioners och andra goda krafter ständiga arbete mot samma mål genomsökte forskare vittnesbörd från mänsklighetens historia för att tyda förfäders förvärvade lärdomar och budskap. Stor var uppslutningen kring tanken att med superelektronikens hjälp samla, ordna och tillgängliggöra frukter ur mänsklighetens strävan och erfarenheter. Samlingarna av dokument och referenser och andra bidrag växte lavinartat fast redan definitionen av vishet gäckade. Men välvilja visades tanken att ödmjukhet, förmåga att lyssna och förlåta och lust till livet trivdes i vishetens närhet.

Angränsande salar ägnades uppgiften att samla och förmedla handfasta exempel på sådant som varit människor till gagn, dvs på sådant som löst konflikter, skapat tillförsikt, uppmuntrat, inspirerat och glatt. Man sökte exempel på fuktbringande ord, tankar, handlingar och iakttagelser, på lyckade infall, goda idéer, friska tag, hisnande upplevelser. Den vackra förhoppningen var att kunna förmedla sådant som skänkte kraft och glädje åt både fräscha och slitna själar, att gynna gagneligt tänkande, tal och handlande och i förlängningen att bidra med åtminstone någon knuff i riktning mot den svårerövrade visheten själv.

På skärmar rullade email och SMS-meddelanden från hela världen. En skärm var ägnad fynd ur det omedelbara nuet. En annan enbart desserter.

Kraftfulla datorer absorberade och ordnade materialet och matade en databas tillgänglig för alla i vilken människor kunde söka lösningen på specifika problem och klicka sig fram i en bejakande värld.”